

ایران دۆلتی و ایران دیل قوروپو آدی نین اورتایا آتیلماسی

بیلیندیگی کیمی 13-اونجو یوز ایلده زرتشتلوک مؤبدلری سینه دن + سینه یه کۆچموش ناغیللاری زرتشتون بویوروغو و اونون دینی دئییه کاغیز اوزرینه گتیره رک ایلك اولاراق اونلاری موضوعسونا گۆره "گات" و سونرا بو "گات"لاری اویستا باشلیغی آلتیندا کتاب ائتمیشلر¹. بو کتابین موللیغی کیم، یوخسا کیملر اولوب اولمادیغینا باخمایاراق فارس ایستعمار گوجلری بوگون 13-اونجو یوز ایل (تقریبین 750 ایل اؤنجه) بیر ناغیل کیمی او کتابدا مطرح اولموش **ائران وئژ** "Ērān Vež" کلمه سی نین آلمانجایا کۆچورولموشونو فارسلاشدیراراق "**ایرانویچ**" دئییه ایران

قزنه لیلر 977 – 1186

ممالیکی محروسه سی نی باشدا آذربایجان تورپاقلارینی فارس ایستعمارچیلیغی و راسیستلیگی نین تاریخی ملکی حساب ائتدیرمگه چالیشاراق فارس اولمایان دیل و مدنیت صاحبیلاری نی کولتور سوی قیریمینا (مدنی قتل عام) تابع توتولمالارینی توجیه ائتمک ایسترلر.

موضوعموزدان اوزاق دوشمیک دئییه فردوسی زامانینداکی قزنه لیلر دۆلتی نین خریطه سی نی نظره آلارساق، مسئله نین هانکی آشامادا آخین ائتدیگینی داها راحت باشادوشموش اولاریق.

بو خریطه، فردوسی نین شاهنامه کیتابیندا وورقولادیغی "ایران" سرحدلرینی ده بیر اؤلچوده اورتایا قویموش اولار. فردوسی سلطان محمود غزنه لی حؤکوم سوردوگو تورپاقلاری "ایران" آدلاندیرمیش، بو تورپاقلارین گونباتانی و غربینده کی تورپاقلار عباسی خلیفه لیگی، گونچرخان و شرق طرفینده کی تورپاقلار ایسه هیندوستانین گوزئییی و تبتین گونباتان بؤلگه سی ساییلار. بو آچی و زاویه دن

¹ باخ ایشیق سؤنمز، فارس مدنیت راسیستلری نین دیل و مدنیت تحریف ائتمک مسئله لری، زرتشت و اویستا، آدرئس آزاد تریبون سیته سیتی.

فردوسی سسلندیردیگی یئر آدلاری او گونکو "ایران" نین هارا اولدوغونو تانیماق
اوچون دیقق چکیجیدیر، اوخویوروق:

سپه را ز زابل به ایران کشید --- به نزدیک شهر دلیران کشید.

(فرض اولموش) دوشمن زابل شهریندن، عباسیلر، اسلام خلیفه لیگی دؤلتی
طرفیندن قوشونو ایگیتلر مملکتی ایرانا (غزنه و قندهار ولایتلرینه) یاخینلاتدی.

چو از شهر زابل به ایران شوم --- به نزدیک شاه دلیران شوم

زابل شهریندن ایرانا (قزنه لیلر دؤلتینه، قندهار و غزنه ولایتلرینه) گتسم، ایگیتلر
شاهینا یاخینلاشارام.

چه باید مرا جنگ زابلستان ---- و گر جنگ ایران و کابلستان ..

ایرانلا کابل ساواشی باشلارسا، نییه گرک من زابلستان ایله ساواشام و
دؤلتچیلیگیم خطره دوشه. دئمک، او زامان کابل ده ایران سایلمیر. بئله لیکله
ده فیردوسی سلطان محمودا تمکینلی اولماق درسی وئرمگه وئرمگه چالیشار.
فردوسییه گؤره ایلك آشامادا اله کئچیریلیمیش کابل ویلایتیندن خاطرجمع
اولماق لازیم. ترس دورومدا یئنی تورپاقلار آلاق دئییه غزنه لی دؤلتچیلیگینی
خطرته سالماق دوزگون سایلماز.

ز زابل به ایران ز ایران به تور --- برای تو پیمود این راه دور ..

همه سوی دستان نهادند روی --- ز زابل به ایران نهادند روی ...

عربلر حاکیمیتی آلتیندا اولان تورپاقلاردان و زابولدان ایرانا (غزنه ولایتینه) و اورادان
دا تورا (توران و اورتا آسیایا) آخین ائدرکن سنی (غزنه لیلرین حاکیمیت
تورپاقلارینی) اؤز حاکیمیتی آلتینا آلماق اوچون بو اوزاق یول و مسافه نی گئری
ده بوراقمیش و طی ائتمیشلر. فردوسییه گؤره: عربلر هر یئره آیاق باسمیشلار،
اونا ال قویموشلار، اونو اؤز حاکیمیتی آلتینا آلماغا چالیشمیشلار. عربلر زابل
شهریندن ایرانا (غزنه ولایتینه) اوز گتیرمیشلر و هجوم ائتمیشلر. فردوسی

دوشونجه و فيکیر باخیمیندان سالدیریق و هوجومون نه اولدوغونو ایضاح ائتدیگینه باخمایارق غزنه لی سلطان محمودون اسلام خلیفه لیگینه قارشین باشاریلی اولماسینی گؤررکن سلطان محمودو اوومگه و مدح ائتمگه چالیشار، اوخویوروق: از ایران ره سیستان بر گرفت ---از آن کارها مانده اندر شگفت ... برآشفت و اندیشه اندر گرفت--- ز ایران ره سیستان بر گرفت.

ز ایران وز کشور نیمروز -- همه کار داران گیتی فروز ..

شهنشاه ایران و زابلستان --- ز قنوج تا مرز کابلستان. چو دارا از ایران به کرمان رسید --- دو بر از بزرگان لشکر ندید ...

دئمک دارا، سلطان محمود ایرانندان سیستانا یوروش و هوجوم ائدرکن بوتون مملکت سیاستچیلری زابول شهریندن تبته اولان قنوج چایی و کابل ولایتی ایران شاهینا حئیران قالاراق، قورخو حیسیسی کئچیرمگه و دوشونجه یه دالماغا باشلامیشلار. شاه ایرانندان (غزنه ولایتیندن) کیرمانا یئتیشدیکده و کیرمانی اؤز حاکیمیتی آلتینا آلدیقدا ساق و سولوندا اولان قوشون باشچیلاریندان کیمسه نی (هئچ کیمی) گورمه میش. دئمک، یئرلیلیک فاکتی بو اوستکی مصراعلاردا قوشون باشچیلاری اوچون اؤنملی رول اوینامیش. غزنه و اطرافینداکی تورپاقلار اوزره حاکیم اولماغا جان آتان یئرلی قوشون باشچیلاری گونباتانا و غربه دوغرو آخین ائتمگه مئییلی اولمادیقلارینی بو مصراعدا فردوسی آچیق بیچیمده اورتایا قویار. سونرالار غزنه لیلر حاکیمیتی نین گئنیشلنمیش سرحددی گونباتاندا ری شهری اولموش. بونا باخمایارق دانداناغان (بوگونکو عشق آباد) یاخینلیغیندا سلجوقلورلاردان یئنیلیمیش و شکسته اوغرامیش غزنه لی حکؤمتی داها آرتیق دیرنمه دن یئنیلگه یه اوغرایارق سلجوق اوغوللاری یئنی اله کئچیرمیش تورپاقلارا "ایران ممالیکی محروسه سی" آدی وئرمگه باشلامیشلار. دئمک، غزنه لیلر و سلجوقلورلار طرفیندن بوگونکو فارسلاشمیش ولایتلره، آذربایجان تورپاقلارینا، تورکمنستان، عربستان ولایتینه، لوریستان، کوردوستان و باشقا خالقلارین تورپاقلارینا یوکلنمیش "ایران ممالیکی محروسه سی" دئییمی 1925 اینجی ایله دک موختلیف بیچیملرده قورونوب ساخلانمیش. دئمک، غزنه لیلر و

سلجوقلار طرفیندن میلادین اونونجو و اون بیرینجی یوز ایللرینده ایران دئییمی "ایران ممالیکی محروسه سی" باشلیغی آلتیندا بو ممالیکی محروسه یه آفاق باسمیش و بیر ائتنیک قورویا عایید دئییل، بیر سیاسی و دؤلتچیلیک آدی اولموش. بو باخیمدان غزنه لیلر و سلجوقلار طرفیندن بو ممالیکی محروسه یه گتیریلیمیش فارسی دری، یوخسا درباری نه قدر دوغما اولسا، او اولچوده ده تورک، عرب، کورد، لور و باشقا ائتنوسلارین دیل و مدنیتلری بو ممالیکی محروسه یه دوغما و رسمی سایلمالیدیر.

2- ایران دیل قورویو گنیش آنلامدا

ایران دیللی آد آلمیش دیل قورویو، هیند دیلی عائیله سی نین **هیند- ایران** دیل قولویو عائیله سی نی اولوشدورار. بو آد ایلك اولاراق 1836 اینجی ایل هیندشناس Christian Lassen طرفیندن بیر دیل قورویونا، "ایران دیللی" دئییه وئرلیمیش آد ساییلار. Christian Lassen آ گؤره بوگون فارسچادا ایشله نن " **Īrān**" کلمه سی سغد دیلینده "Ērān" کلمه سی نین یئنی واریانتیدیر.² Christian Lassen دن سونرا Frierich von Spiegel 1859 اونجو ایل "ایران دیللی" یئرینه اویستاداکی "اثران وئژ" کلمه سیندن یولا چیخاراق "Eranisch (اثرانی)" کلمه سینی داها اویقون حئساب ائتمیش.³ عثمانلی ایمپراتورلوغونون داغیلماسی تورکلوک علیهینه پرده آرخاسیندا اولان دوشمنلیگین آچیق و آیدین اورتایا چیخماسینا "ایران" و "ایرانیت" مقوله سی نین قاباردیلیماسینا و "اثرانی" کلمه سی یئرینه "ایرانی" کلمه سی نین ایشلدیلیمه سینه یول آچمیش. بو دوغرولتودا قاجارلار حاکیمیتی زامانی آروپایا گؤندریلمیش اؤیرنجی محفللری نین آذربایجان تورکلوگو و تورکلوک علیهینه آچیق و آیدین اورتایا چیخدیقلارینی بیر

² Lassen, Christian. 1936. Die Altpersischen Keilschrift von Persepolis. Entzifferung des Alphabets und Erklärung des Inhalts. Bonn: Weber. S. 182

³ Spiegel, Friedrich von. 1859. Avesta. Engelmann. P. vii.

اؤرنک اولاراق گؤسترتمک اولار. مسئله بونلا دا دوراقلاماياراق غلط ایله دولو یازیلیمیش اویستا کتابینداکی دا **airiia** کلمه سینی آلمانجا **arier** کلمه سی ایله اورتاق گؤستررکن بیلمه دن "آریا" عیرقیچیلیق مسئله سینی قوللامیش و دستکلمیشلر. بئله لیکله ده قایناق باخیمیندان ایستر دیل بیلیمینه ایسترسه ده ائتلولوژی بیلیمینه اویوشمایان آریا راسیستلیگی مفکوره سینه کؤمکچی اولموشلار.

فارس دیلی نین تاریخ آچیسیندان و تاریخی فاکتار اساسیندا هیندوستان و افغانستاندان بوگونکو ایران ممالیکی محروسه سینه گلدیگینی قبول ائدرسک سغد دیلینده کی "Ērān" و اویستاداکی "ائران وئژ" کلمه لرینه آرخالاناراق "ایران دیللی و ایرانلی دیلر" دئییمی جغرافی باخیمدان دا بوگونکو ایران ممالیکی محروسه سینه اساسلاناجاق بیر عئلمی دئییم دئییل، بو دئییم تاریخده "ائران وئژ" آدلانان "پامیر و اطرافینداکی بؤلگه لری ایچرمه لی و شامیل اولمالیدیر. بیلیندیگی کیمی اوردو، نئپال، بنگلادئش، سئریلانکا دیللی ده ایران دیل قوروپوندا یئر آلمیش دیلر ساییلار. August Friedrich Pott و Christian Lassen طرفیندن آد وئریلمیش ایران دیللی آشاغیداکیلاردیر:

- 1- فارسی دری، 2- اوردو، 3- کوردچه، 4-
- نورستانجا، 5- بنگلادیشچه، 6- نئپالجا، 7- سئری لانکاچا و ساییره ...

و بیر چوخ اولمگه محکوم اولان تات، طالش، گیلک، مازندرانی، آغیز و لهجه لری.

یئری گلیمیشکن "ائران وئژ" یوخسا پامیر ولایتی اوزره بیلگی وئرمگی دینله بیجیلر اوچون اویقون حئساب ائدرم.

3- ائران وئژ (ایرانویچ)، یوخسا پامیر

نیولی آدلی عالیمین یازدیغینا گۆره كئچمیشده کی "ئران وئژ (بو گونكو پامیر)" زرتشت و زرتشتلوگون دوغولوش یئریدیر. پامیر ولایتی و اطرافینداکی بؤلگه لر سویوق اولدوغو اوچون اورادا داواملی اود یاندیرماق و اودو مقدس سایماق گرکلی ساییلارمیش. قدیمکیلره گۆره بو بؤلگه و منطقه یئر کره سی نین مرکزی ساییلارمیش. پان ایرانیستلرین "بهشت موعود" آدلاندیردیقلاری دائتی چایی و چینود کؤپروسو ده پامیرده دیر. زرتشتلوک اوچون اؤنملی و اهمیتلی اولان کیومرث اؤکوزو ناغیللاری دا بو بؤلگه ده یارانمیش. بو بؤلگه نین سویو - هاواسی سویوق و یئری داغلیلقدیر.

اوسته ائرانویژ یوخسا ایرانویچ کلمه سی نین پامیر ولایتینه عایید اولدوغونو اؤیرندیکدن سونرا پامیر ولایتی نین نئجه بیر یئر اولدوغونو اؤیرنمک پیس اولماز دئییه دوشونورم. یئر کوره سی نین تاوانی (سقفی) ساییلان پامیر 120.000 کیلومتر دؤرت گئن (مربع) یئری، سویوق هاوانی و بوزلو بیر بؤلگه نی ایچرمیش ساییلار. اونون قوزئی بوکوملو داغلاری قیرقیزیستان، گونئیچخاننی چین (تیبت)، گونئی

افغانستان و
قالان بؤلومو
تاجیکستان
عایید اولان
تورپاقلار
ساییلار. پامیر
آسیانین بیر
نئجه
داغلارینی او
جومله دن

تیانشان (قوزئیده)، قاراقوروم (گونئیده)، قونلون شان (هندوکوش داغلاری نین گونئی گونئیچخاننی و گونئی گونباتانی، یارکندین یوخاری داغلارینی) بیرلشدیرن

بیر جغرافی بۇلگه ساییلار. پامیر گونچرخان طرفده تیبب یوکسکلیکلرینه قوشولار و تیبب اؤزده یئر کوره سی نین تاوانی و سقفی ساییلار. پامیر بۇلگه سی نین دیزدن اورتالاما یوکسکلیگی 3600 - 4400 متره چاتار. پامیرین 3700 متریدن یوخاری یئرلرینده هئج بیر آغاج و بیتگی بیتمز. پامیر چایی پیاچ چایی نین آنا قولو و تاجیکیستانداکی قاراگؤل پامیرین بؤیوک گؤل ساییلار. پامیر بۇلگه سینده چوخلو یئر دئپرنمه سی (زلزله) باش وئردی. 1911- اینجی ایل باش وئرمیش یئر دئپرنمه سی سونوجوندا پامیر بۇلگه سینده ساری گؤل دئییه بیر گؤل اورتایا چیخمیش. پامیرین سویو سویوق و هاواسی قورودور. پامیرده یاشایانلار حیوانچیلیقلا اوغراشاراق گامیش و قوروقلو قویون ساخلارلار.

بو اوسته کی جغرافی بیلگی و معلوماتلار فارس محفلری نین سویوق "ائران وئز یوخسا ایرانویچ" اوزره ایددعا ائتدیکلری ایفاده لر ایله اوست اوسته دوشر. دئمک، ایرانویچ آختاریشیندا اولان ذاتلار روسیه نین سبیری چؤللری و اوکرائینا دئییل، آتا بابالاری یاتاق سالدیقلاری پامیر چؤللرینه اوز توتمالیدیرلار. دئمک، پامیر چؤللوکلری ایستر فارس دیل و مدنیته نین یاتاغی ساییلان هندوستانا یاخین، ایسترسه ده ایران دیل قوروقون اولوشدوران نپال و بنگلادیش و سئریلانکا دیل و مدنیته نین فارس اویقارلیغی ایله باغلاشدیران نوقطا ساییلار.

4- ایران کلمه سی سیاسی و جغرافی آنلامدا

بابل دؤلتیندن قالمیش "نونید" داشیازیسیندا کوروش انشان شاهی آدلاندیرلمیش، اورادا اوخویوروق: آستیاک شاهی حکومتی نین آلتی ایللیگینده قوشونو انشان شاهی ساییلان کوروشون اوستونه هوجوم ائتمگه سفیر ائتدی. قوشون ایسه آستیاک شاهی نین اوزونو حاکیمتدن دئویره رک حاکیمیتی کوروشا تسلیم ائتدی. جغرافی باخیمدان انشان بوگونکو فارس ولایتی نین قوزئی گونباتان (شمالغربی) بۇلگه سی ساییلارمیش. پاسارگاددا ایلامی خط ایله یازلمیش یازیتدا (کتیبه) ده کوروش اوزونو هخامنشترین شاهی آدلاندیرلمیش. اوندان سونرا حاکیمته گلیمیشلر کوروش خطینی ایزله یَن شاهلار دا اوزلرینی هخامنشترین شاهی آدلانمیشلار. دئمک "ایران" کلمه سی

میلاددان اۇنجه (ما قبل تاریخده) "بوگونكو ایران ممالیکی محروسه سی اوچون ایشله نیلمه میس. یالنیر تاریخده یونانیلار هخامنشلره "پئرسی" آدی وئرمیشلر، او دا هخامنشلرین حاکیمیت قوردوقلاری بۇلگه "پئرس"، "پرس" یوخسا "پرت"(حاشیه) کنگر کؤرفزی نین (بوگونكو خلیج فارس یوخسا خلیج عرب) حاشیه سینده اولدوغونا اساسلانمیش مقوله ساییلار. سونرالار تاریخده سومئرلر آدلاندیردیقلاری "کنگر کؤرفزی" ده بو ایفاده یه اساسن "Persien Golf (پرس کؤرفزی، خلیج فارس) آدلانمیش. آروپالیلار یونان ادبیاتینا آرخالاناراق عباسی خلیفه لیگی یئرینده قورولموش مین ایلیک تورک و ایلخانلار حکومتلرینی ده "پئزی یوخسا پئزییان" حکومتلری آدلاندیرمیشلار. موضوعدان اوزاق دوشمیک دئییه بیر داها "ایران" کلمه سی اوزره دؤنمه لی یم.

ایستر ابولقاسم فردوسی نین شهنامه سی و ایسترسه ده تاریخی قاینقلاری نظره آلدیقا "ایران" یوخسا "ایران ممالیکی محروسه سی" بیر سیاسی آنلاییش اولاراق ایلك تورک ساییلان غزنویلر و سلجوق شاهلاری طرفیندن بوگونكو ایران ممالیکی محروسه سینیه گتیریلیمیش و وئریلمیش بیر آد اولموش. دئمک، غزنویلردن باشلایاراق کئچمیش مین ایلده تورک شاهلاری بوگونكو ایران فلاتینده حاکیمیت ائتدیکلری توپراقلاری "ایران ممالیکی محروسه سی"، "خوارزمشاهلار دؤلتی"، "ایلخانلار دؤلتی"، "آق قویونلولار"، "قارا قویونلولار"، "صفویلر دؤلتی"، "قاجار ممالیکی محروسه سی" آدلاندیردیقلارینا باخمایاراق غرب دؤولتلری باشلاریندا ایتالیان و روم ایمپراتورلوغو اولاراق قدیم یونان ادبیاتینا اساسلانمیش "پئرسی Persia" ایفاده سیندن اوزاقلاشماق ایستمه مه یه رک آق قویونلولار زامانیندان آذربایجان تورک حاکیمیتلرینی عثمانلی حاکیمیتی ایله قارشى قارشى قویماغا چالیشمیشلار. یالنیز نادیر شاه افشار و اونون منشى سی میرزا مهدیخان استرآبادلی نین مدروکلوگو ایله آنادولو و آذربایجان تورک حاکیمیت سیلسیله لری کئچمیشده کی دوشمنلیکلرینه سون قویماغا باشارمیشلار. 1747 اینجی ایل میرزا مهدیخان استرآبادلی مصطفی خان بگدیلی ایله بغداد یولو اوزریندن استانبولا گئدرکن نادیر شاهین گؤزنیلمه دن اولوم خبرینی ائشیده رک گئری دؤنمکلری و ایران ممالیکی محروسه سینده نادیر شاهین اولوم خبری نین یاییلماسی نین سونوج و نتیجه سی اولاراق قودرت بوشلوغو یارانمیش و بو اولای ایکی تورک ایمپراتورلوغونون (ایران ممالیکی محروسه سی ایله عثمانلی ممالیکی محروسه سی نین) داها آرتیق

بیربیرلرینه یاخینلاشماسینا مانع اولموش مقاملار ساییلار. بونلارا باخمایاراق آغا محمدخان قاجارین حاکیمینه گلدیگی گوندن 1925 اینجی دک قاجارلار حاکیمیت ائتدیکلری تورپاقلار ایستر ایچریده و ایسترسه ده قونشو دؤلتلر طرفیندن "ممالیکی محروسه قاجار" و "ایران ممالیکی محروسه سی" آدلانماسینا، ائله جه ده خارجی اللر واسیطه سی ایله رضاخان حاکیمیت چئوریلشینه قول چکدیکن سونرا بو غصب اولونموش "ممالیکی محروسه" "ایران" آدی آلدیغینا باخمایاراق 1935 اینجی ایله دک أوروبا دؤولتلی گئنه ده یونان ادبیاتیندان آدیقلاری ایتالیالیلار "پرسیا (Persia)" فرانسه لیلر "پرس (Perse)", انگلیسلر Persian و آلمانلار "Persien" دئییه "ایران ممالیکی محروسه سی" یئرینه ایشلمیشلر. 1935 اینجی ایل اوردیبهشت آیی نین بیرمی دوقوزوندا فارس مدنیت راسیستلری و سیاستچیلری بو ممالیکی محروسه ده کی فارس اولمایان ائتنوسلاری داها راحت اریتمه سیاستینه تابع توتماق اوچون Christian Lassen طرفیندن 1836 اینجی ایل "ایران دیل قورویو" و سونرا Friedrich von Spiegel طرفیندن اورتایا آتیلیمیش "اثرانی دیللی" دئییمیندن یانلیش فایدالاناراق طوس شهرینده اؤزلرینه ادبی پیغمبر سایدیقلاری فیردوسی مزاری اوستونده 1000 ایلیک ایرانلی لیق قورولتای کئچیره رک بو قورولتایدا "ایران و ایرانیت" مقوله سی نین آلتینی چیزاراق اونون توخونولماز اولدوغو قرارینی تصدیق ائتمیشلر. اونلار بو قرارین آردیندان "فرهنگستان زبان و ادب فارسی" قوروم و مؤسسسه سی ده "**فرهنگستان ایران**" آدلاندیریلاراق محمدعلی فروغی نی ده "**ایران فرهنگستانی** نین (اوخو: فارس فرهنگستانی نین) باشچیسی ائتمیشلر⁴. بو قورولتایین آدیغی قرارا اساساً "ایران ممالیکی محروسه سی" نین آدی اوزره آرا قاریشیلغا سون قویولماسی و "ایران" کلمه سی نین قبولوق گؤرمه سی اوچون تهرانداکی بوتون خارجی دؤلتلرین سفیرلریکلرینه مکتوب یازیلاراق اونلاردان یازیشمالاریندا "ایران" کلمه سی نین ایشلدیلمه سی

⁴ ایشیق سؤنمز، فارس فرهنگستانی نین تاریخ و اساسنامه سینه بیر باخیش! :

ایستنمیش. آلمانیانین او زامانکی تهرانداکی ائلچیسی Wipert von Blücher
خاطیرات کتابیندا یازیر:

„Einige Zeit nach dem Kongreß teilte die **Persische Regierung** den in Teheran residierenden fremden Gesandten mit, sie wünsche, dass in Zukunft der Name „**Persien**“ in den fremden Sprachen durch „**Iran**“ ersetzt werden möge und brief sich dafür in allgemeinen Wendungen auf historische, ethnographische und geographische Gründe“⁵

آلمانجاندان آذربایجان تورکچه سینه چئویرمه:

"قورولتایدان بیر نئچه گون سونرا **فارس حاکیمیتی** تهراندا یئرلشمیش خاریجی سفیرلیکله گله جکده خاریجی دیلدرده "**فارسستان**" آدی نین یئرینه "**ایران**" آدی نین ایشله دیلمه سی آرزوسوندا اولدوغونو بیلدیردی. او بو مسئله نی تاریخی، ائتئوقرافی و جوغرافی دلیلله ایله اساسلانديرماغا چالیشدی."

اوسته کی گلمیش نتیجه و قرارا اساسن یوخلایانی آیتماغا احتیاج گؤرونمه میش. دئمک، فارس اولمایان توپلوملارین ساوادلاشماسی ایله Pers, Persian ایفاده لری بو توپلوملاری راحتسيز ائده رک اونلاری اؤز میللی مسئله لرینه داها دا آرتیق دوشوندوره بیلر دئییه بو دوغرولتودا دوشونولموش.

ایشیق سؤنمز 06.11.2010

⁵ **Wipert v. Blücher** (ehemaligem deutschen Gesandten in Teheran), Zweitenwende in Iran (Erlebnisse und Beobachtungen), Biberach an der Riss, 1949, S. 322-325.